

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Tdo/19/2020
Identifikačné číslo spisu: 1217010160
Dátum vydania rozhodnutia: 15.07.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Bargel
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1217010160.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudkýň JUDr. Jany Serbovej a JUDr. Ivetty Macejkovej, PhD., LL.M. na verejnom zasadnutí konanom 15. júla 2020 v Bratislave, v trestnej veci obvineného C. K. pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. b), písm. c), písm. d), ods. 2 písm. c), ods. 3 písm. c) Trestného zákona a iné, o dovolaní obvineného C. K. podanom proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 3To/29/2019 z 18. júna 2019, takto

rozhodol:

I. Podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku z dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, rozsudkom Okresného súdu Bratislava II, sp. zn. 5T/29/2017 zo 4. februára 2019 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 3To/29/2019 z 18. júna 2019 ako aj v konaní, ktoré im predchádzalo
b o l p o r u š e n ý z á k o n

v ustanovení § 2 ods. 18 Trestného poriadku, § 2 ods. 19 Trestného poriadku, § 277 ods. 5 Trestného poriadku, § 321 ods. 1 písm. d), ods. 3 Trestného poriadku a § 322 ods. 3 Trestného poriadku v neprospech obvineného C. K..

Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3To/29/2019 z 18. júna 2019 a rozsudok Okresného súdu Bratislava II, sp. zn. 5T/29/2017 zo 4. februára 2019 ako aj chybné konanie, ktoré im predchádzalo sa zrušujú.

Zrušujú sa aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku Okresnému súdu Bratislava II sa prikazuje, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

II. Podľa § 380 ods. 2 Trestného poriadku sa obvinený C. K., nar. X. T. XXXX v H., naposledy trvale bytom v H., P. XX, bez prihlásenia v H., U. XX/D, t. č. v ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou berie do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Lehota väzby začne plynúť okamihom obmedzenia osobnej slobody obvinenému C. K. ku ktorému dôjde

na základe tohto rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a obvinený ju bude vykonávať v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby Bratislava.

III. Podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku väzbu obv. C. K. nenahrádza dohľadom probačného a mediáčného úradníka.

Odôvodnenie

Okresný súd Bratislava II (ďalej aj len „okresný súd“ alebo „súd prvého stupňa“) rozsudkom, sp. zn. 5T/29/2017 zo 4. februára 2019, uznal obvineného C. K. v bode 1/ výrokovej časti citovaného rozsudku za vinného zo spáchania obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 odsek 1 písm. b), písm. c), písm. d), ods. 2 písm. c), písm. e) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b), písm. j) Trestného zákona, resp. v bode 2/ výrokovej časti citovaného rozsudku zo spáchania zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 2 Trestného zákona v súbehu s prečinom nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 1 Trestného zákona, ktorých sa dopustil na tom skutkovom základe, že

1/ od približne roku 2008 až do 15.00 hod. dňa 25. apríla 2016 sa zaoberal drogovou trestnou činnosťou, a to kúpou, dovozom, uskladnením a predajom omamných a psychotropných látok, najmä marihuany, kokaínu a pervitínu, ktoré si zadovážoval od presne nezistených zdrojov na území Slovenskej republiky a Českej republiky, pričom drogy kúpené od presne nezistených dodávateľov na presne nezistených miestach na území Q. M. v mestách C. a C. prevážal na územie Slovenskej republiky spravidla rýchlymi osobnými motorovými vozidlami, ktoré vzhľadom na jeho podnikateľské aktivity a kontakty mal k dispozícii viacero a mohol ich podľa potreby a aj vzhľadom na utajenie trestnej činnosti strieďať, pričom marihuanu minimálne od roku 2013 do presne nezisteného času dovážal z Českej republiky vo väčších množstvách, raz do týždňa, následne po dovoze týchto drog na územie Slovenskej republiky ich prechovával vo viacerých prevažne prenajatých objektoch, ako napr. v bytoch, garážach a rekreačných chatkách, prevažne v rámci H. kraja, najmä v okresoch H. I, II, III a V, a to v byte nachádzajúcom sa v presne nezistenom bytovom dome vo štvrti vymedzenej ulicami H., S. a U. cesta, v presne nezistenom byte na M. ulici, v presne nezistenej garáži na ulici C., v presne nezistenom byte na ulici S., v byte na ulici U., v ktorom obvinený aj býval, v garáži na P. ul., v záhradnej chatke vo D. R. a pod., pričom takto zadováženú a uskladnenú marihuanu následne delil, vážil a prebaloval na menšie množstvá určené na predaj menším dilerom, ktorú predával za cenu od 3.000,- Euro do 4.700,- Euro za kilogram, a to I. Y., U. R., ktorí spoločne s ďalšími osobami túto marihuanu predávali menším odberateľom, M. I. prostredníctvom I. Y., U. I., a ďalším doposiaľ nestotožneným osobám, kde cena drog závisela od jej kvality a spracovania, pričom obžalovaný C. K. si takýmto spôsobom zadovážoval, uskladňoval a predával aj kokaín a pervitín, ktoré minimálne od roku 2014 taktiež dovážal z Českej republiky, a to v niekoľko sto gramových baleniach, ktorý si aj sám prevažoval a balil na menšie množstvá na rôznych miestach v Bratislave za účelom jeho ďalšieho predaja menším dilerom, menovaný tieto drogy aj sám rozvážal a predával menším dilerom a tzv. veľkoodberateľom, a to marihuanu v množstve minimálne od pol kilograma vyššie, taktiež aj kokaín, a to v nepravidelných časových intervaloch, ktorí ich potom ďalej predávali prevažne na území Bratislavského kraja, od presne nezisteného času do dňa 25. apríla 2016, kedy bola vykonaná domová prehliadka v bytovom dome so súpisným číslom XXXXX v byte číslo XXX na X. poschodí na ulici U. D. XX/D v H., menovaný prechovával kryštalickú látku a zelenú sušenú rastlinu, pričom znaleckým skúmaním bolo zistené, že sa jedná o metamfetamín s hmotnosťou 39780 miligramov a priemernou koncentráciou 74,7 % hmotnostných metamfetamínu, o metamfetamín s hmotnosťou 63 miligramov a priemernou koncentráciou 72,6 % hmotnostných metamfetamínu, čo zodpovedá 398 obvykle jednorazovým dávkam drogy o celkovej hodnote 1.992,15,-Euro a o marihuanu s celkovou hmotnosťou 288 miligramov a priemernou koncentráciou tetrahydrokanabinolu 16,2 % hmotnostných, pričom rastliny rodu Cannabis (konopa) sú zaradené v zmysle zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 139/1998

Z. z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov do I. skupiny omamných látok, kokaín je zaradený v zmysle zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 139/1998 Z. z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov do II. skupiny omamných látok a metamfetamín je podľa zákona č. 139/1998 Z. z. o omamných látkach a psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov zaradený do II. skupiny psychotropných látok, čím takto obžalovaný C. K. svojim konaním porušil všeobecný záujem spočívajúci v ochrane spoločnosti pred nedovoleným predajom drog a neoprávnene nakladal s látkami, ktoré sú podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č.139/1998 Z. z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov zakázané, pričom marihuana, metamfetamín a kokaín, ktoré si obvinený kúpil, dovezol, uskladnil a ďalej distribuoval množstvom a hodnotou presahovali sumu 2.660,- Euro,

2/ od presne nezisteného času do 20.30 hod. dňa 25. apríla 2016, kedy bola vykonaná domová prehliadka v bytovom dome so súpisným číslom XXXXX v byte číslo XXX na X. poschodí na ulici U. D. XX/D v H., menovaný prechovával strelnú zbraň značky ČZ 75 compact so zásobníkom, v ktorom sa nachádzalo 9 ks nábojov a 1 ks náboja do dlhej guľovej zbrane značky S&B, kaliber 7 x 64 mm, a to aj napriek tomu, že na držanie zbrane a streliva nebol v zmysle zákona č. 190/2003 Z. z. o strelných zbraniach a strelive a o zmene a doplnení niektorých zákonov oprávnený.

Za to uložil okresný súd obvinenému podľa § 172 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2, ods. 4 Trestného zákona, § 37 písm. h) Trestného zákona, § 41 ods. 2 Trestného zákona úhrnný trestu odňatia slobody vo výmere 13 (trinásť) rokov a 6 (šesť) mesiacov.

Podľa § 48 odsek 4 Trestného zákona súd obvineného na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 76 odsek 1 Trestného zákona s poukazom na ustanovenie § 78 odsek 1 Trestného zákona okresný súd obvinenému uložil ochranný dohľad vo výmere 3 (tri) roky.

Podľa § 60 odsek 1 písmeno a) Trestného zákona okresný súd obvinenému uložil aj trest prepadnutia vecí, a to 1 ks digitálna váha sivej farby v papierovej krabici s manuálom a 1 ks digitálna kuchynská váha značky SOEHNLE s uzáverom v papierovej krabici s manuálom, strelná zbraň značky ČZ 75 compact kaliber 9 mm Luger s odstráneným výrobným číslom a pôvodným číslom S. so zásobníkom a 9 kusmi nábojov, 1 ks náboj do dlhej guľovej zbrane značky S&B, kaliber 7x64 mm.

Krajský súd v Bratislave (ďalej aj len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) na podklade odvolania podaného obvineným rozhodol rozsudkom, sp. zn. 3To/29/2019 z 18. júna 2019 tak, že postupom podľa § 321 ods. 1 písm. d), ods. 3 Trestného poriadku zrušil rozsudok Okresného súdu Bratislava II, sp. zn. 5T/29/2017 zo 4. februára 2019 vo výroku o vine v bode 1/ ako aj vo výroku o treste a vo výroku o ochrannom opatrení, pričom zároveň sám podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku obvineného uznal za vinného zo spáchania obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d), ods. 2 písm. c), písm. e) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b), písm. j) Trestného zákona a zločin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 2 Trestného zákona v súbehu s prečinom nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 1 Trestného zákona na skutkovom základe, že

1/ od roku 2013 do 25. apríla 2016 si opakovane na presne nezistených miestach zadovážoval marihuanu v množstve prevyšujúcom 0,5 - 1 kg, ktorú v H. predával za cenu od 3.000 - 4.700 Euro svojim pravidelným odberateľom, a to I. Y. a U. R., ktorí spoločne s ďalšími osobami túto marihuanu predávali svojim odberateľom, a to M. I., a tiež prostredníctvom I. W., I. Y. a V. I. marihuanu predávali konzumentom a ďalším nestotožneným osobám na rôznych miestach v H. kraji, vrátane sídliska S. S., pričom obžalovaný osobne marihuanu opakovane predával v množstve zodpovedajúcom desiatkam gramov mesačne U. I. a tiež od presne nezisteného času do dňa 25. apríla 2016, kedy bola vykonaná

domová prehliadka v bytovom dome so súpisným číslom XXXXX v byte číslo XXX na X. poschodí na ulici U. D. XX/D v H., prechovával kryštalickú látku a zelenú sušenú rastlinu, pričom znaleckým skúmaním bolo zistené, že sa jedná o metamfetamín s hmotnosťou 39780 miligramov (397,8 g) s priemernou koncentráciou 74,7 % hmotnostných metamfetamínu, o metamfetamín s hmotnosťou 63 miligramov (0,063) a priemernou koncentráciou 72,6 % hmotnostných metamfetamínu, čo zodpovedá 398 obvykle jednorazovým dávkam drogy v hodnote 1.992,15 €, a o marihuanu s celkovou hmotnosťou 288 (0,29g) miligramov a priemernou koncentráciou tetrahydrokanabinolu 16,2 % hmotnostných, čo zodpovedá stopovému množstvu nedosahujúcemu obvykle jednorazovú dávku drogy, pričom metamfetamín je podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 139/1998 Z. z. o omamných látkach a psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov zaradený do II. skupiny psychotropných látok, a rastliny rodu Cannabis (konopa) sú v zmysle uvedeného zákona zaradené do I. skupiny omamných látok.

Pre úplnosť Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že odvolací súd nepreskúmaval výrok o vine v bode 2/ napadnutého rozsudku, ktorý nebol napadnutý odvolaním a nadobudol právoplatnosť a ani konanie tomuto výroku predchádzajúce.

Odvolací súd svojím rozsudkom obvinenému uložil za obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d), ods. 2 písm. c), písm. e) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b), písm. j) Trestného zákona a zločin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 2 Trestného zákona v súbehu s prečinom nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 1 Trestného zákona, pre ktorý bol obžalovaný uznaný za vinného rozsudkom Okresného súdu Bratislava II, sp. zn. 5T/29/2017 zo 4. februára 2019 v bode 2/ výrokovej časti citovaného rozsudku podľa § 172 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2, § 41 ods. 2 Trestného zákona úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 12 (dvanásť) rokov.

Podľa § 48 ods. 4 Trestného zákona odvolací súd obvineného na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 76 ods. 1 a § 78 ods. 1 Trestného zákona obvinenému zároveň uložil ochranný dohľad v trvaní 2 (dva) roky.

Podľa § 60 ods. 1 písm. a) Trestného zákona odvolací súd obvinenému uložil trest prepadnutia vecí, a to: 1 ks digitálna váha sivej farby v papierovej krabici s manuálom, 1 ks digitálna kuchynská váha značky SOEHNLE s uzáverom v papierovej krabici s manuálom a strelná zbraň značky ČZ 75 compact kaliber 9 mm luger s odstráneným výrobným číslom a pôvodným číslom S. so zásobníkom a 9 kusmi nábojov, 1 ks náboj do dlhej guľovej zbrane značky S&B, kaliber 7x64 mm. Zároveň podľa § 60 ods. 5 Trestného zákona odvolací súd samostatným výrokom vyslovil, že sa vlastníkom prepadnutých vecí stáva štát.

Proti rozsudku krajského súdu podal obvinený C. K. prostredníctvom obhajcu dovolanie, a síce s poukazom na naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku.

V odôvodnení podaného dovolania uviedol, že počas hlavného pojednávania došlo pri prejednávaní trestnej veci k viacerým zmenám v zložení senátu bez toho, aby obvinený s touto zmenou súhlasil, a teda prvostupňový súd vec prejednal a rozhodol v nezákonnom zložení. Konkrétne dňa 15. marca 2017 prvostupňový súd po podanej obžalobe rozhodoval o ponechaní obvineného vo väzbe na neverejnom zasadnutí v zložení senátu - predseda senátu JUDr. Vladimír Buchvald a prísediacich Ľudovít Šindelár a Irena Blažičková. Na hlavnom pojednávaní konanom dňa 27. júna 2017, kde bola prednesená obžaloba, konal senát v inom zložení a to z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Buchvalda a prísediacich Ida Henkelová a Mgr. Alexandra Szákalová. V nadväznosti na čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj § 3 ods. 3, ods. 4 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch (ďalej len „zákon o súdoch“), ako aj § 227 ods. 5 Trestného poriadku je možné dospieť k záveru, že po podaní obžaloby sa stali dvaja prísediaci, a to

Ludovít Šindelár a Irena Blažičková zákonnými sudcami, keďže títo boli určení predsedom senátu na rozhodovanie o väzbe po podaní obžaloby. Týchto už nebolo možné následne meniť bez súhlasu obvineného. Rovnaký právny záver bol napokon vyslovený aj Najvyšším súdom Slovenskej republiky, a síce v rozsudku, sp. zn. 3Tdo/23/2013 zo 16. októbra 2013. Z uvedeného rozsudku vyplýva právny záver, že zákonnými sudcami sa stávajú už prísediaci, určení predsedom senátu pri rozhodovaní o väzbe obžalovaného po podaní obžaloby na neverejnom zasadnutí, a týchto nie je možné následne meniť pre hlavné pojednávanie. K rovnakému právnemu záveru dospel aj Krajský súd v Bratislave v uznesení, sp. zn. 2Tos/31/2014 z 20. marca 2014.

Po prednese obžaloby však okresný súd postupoval po dokazovaní vykonanom na hlavnom pojednávaní a to v dňoch:

- dňa 27. júna 2017, kde senát konal v zložení predsedu senátu JUDr. Vladimír Buchvald a prísediacich Ida Henkelová a Mgr. Alexandra Szákalová (pozn. kde bola prednesená obžaloba),

- dňa 24. augusta 2017, kde senát konal v zložení predsedu senátu JUDr. Vladimír Buchvald a prísediacich Ida Henkelová a Mgr. Alexandra Szákalová,

- dňa 4. októbra 2017, kde senát konal v inom zložení: predseda senátu JUDr. Vladimír Buchvald a prísediaci Mgr. Alexandra Szákalová a PhDr. Katarína Nádaská (pozn. išlo o neverejné zasadnutie),

- dňa 20. októbra 2017, kde senát konal v zložení: predseda senátu JUDr. Vladimír Buchvald a prísediaci Ida Henkelová a Mgr. Alexandra Szákalová,

- dňa 24. novembra 2017, kde senát konal v zložení: predseda senátu JUDr. Vladimír Buchvald a prísediaci Ida Henkelová a Mgr. Alexandra Szákalová,

- dňa 23. januára 2018, kde senát konal v zložení: predseda senátu JUDr. Vladimír Buchvald a prísediaci Ida Henkelová a Mgr. Alexandra Szákalová,

- dňa 23. februára 2018, kde senát konal v inom zložení: predseda senátu JUDr. Vladimír Buchvald a prísediaci Ida Henkelová a Ing. Vlasta Barátová,

- dňa 23. marca 2018, kde senát konal v zložení: predseda senátu JUDr. Vladimír Buchvald a prísediaci Ida Henkelová a Mgr. Alexandra Szákalová,

- dňa 6. apríla 2018, kde senát konal v zložení: predseda senátu JUDr. Vladimír Buchvald a prísediaci Ida Henkelová a Mgr. Alexandra Szákalová,

- dňa 9. mája 2018, kde senát konal v zložení: predseda senátu JUDr. Vladimír Buchvald a prísediaci Ida Henkelová a Mgr. Alexandra Szákalová,

- dňa 5. júna 2018, kde senát konal v zložení: predseda senátu JUDr. Vladimír Buchvald a prísediaci Ida Henkelová a Mgr. Alexandra Szákalová,

a dňa 18. júla 2018, kde senát konal v zložení: predseda senátu JUDr. Vladimír Buchvald a prísediaci Ida Henkelová a Mgr. Alexandra Szákalová.

Následne dňa 7. septembra 2018 sa konalo hlavné pojednávanie v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Pavla Juhása, a prísediacich Ida Henkelová a Mgr. Alexandra Szákalová (neprítomná). Obvinený v zmysle § 277 ods. 5 Trestného poriadku na výzvu predsedu senátu vyhlásil, že súhlasí s takouto zmenou senátu, keď vec bola v zmysle rozvrhu práce prerozdelená z oddelenia 5T do senátu 6T - predsedu senátu JUDr. Pavla Juhása.

Ďalšie hlavné pojednávanie sa konalo dňa 2. októbra 2018, pričom senát už konal v inom zložení a to: predseda senátu JUDr. Pavol Juhása a prísediaci Mikuláš Pék a Irena Blažičková.

S takouto zmenou senátu však obvinený nesúhlasil. Súhlas so zmenou v zložení senátu je prítom osobné právo obvineného, pričom z jeho vyjadrenia musí byť zrejmé, že ide o jeho prejav vôle, ktorý nemôže byť nahradený vyjadrením obhajcu. Súhlas obvineného musí byť daný osobne, a to buď ústne do zápisnice alebo písomným podaním podpísaným obvineným. Zo zápisnice o hlavnom pojednávaní z 2. októbra 2018 však nevyplýva, že by obvinený takýto súhlas so zmenou v zložení senátu ohľadne prísediacich Mikuláša Péka a Ireny Blažičkovej udelil, keďže naopak, obvinený súhlasil len so zmenou senátu na hlavnom pojednávaní dňa 7. septembra 2018 v zložení: predseda senátu JUDr. Pavol Juhás a prísediaci Ida Henkelová a Mgr. Alexandra Szákalová. Takýto súhlas obvinený neudelil ani písomne. Potom na hlavnom pojednávaní, ktoré sa konalo v dňoch 2. októbra 2018, 7. novembra 2018, 17. decembra 2018, 11. januára 2018 a 4. februára 2019 konal senát v nezákonnom zložení, pričom dňa 14. februára 2019 aj rozhodol meritórnym rozsudkom.

Obvinený v tejto súvislosti zvýraznil, že v zmysle ustálenej judikatúry (R 83/2015) odlišný spôsob kreovania predsedu senátu a členov senátu, ani rozdiely v právnom postavení sudcov a prísediacich sudcov určených na konanie a rozhodovanie vo veci, a to od prvého úkonu senátu v danej veci až do skončenia trestného stíhania, nespochybňuje postavenie prísediacich ako zákonných sudcov v zmysle čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (napr. uznesenie Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 2To/74/2018).

Odvolačný súd však takto formulované námietky obvineného prezentované už v podanom odvolaní neuznal a skonštatoval ich nedôvodnosť. Skonštatoval, že senát v novom zložení (predseda senátu JUDr. Pavol Juhás a prísediaci Mikuláš Pék a Irena Blažičková) konal už 2. októbra 2018, pričom vo vzťahu k nim neboli zo strany tak obvineného, ako ani jeho obhajcov vznesené akékoľvek námietky. Výkladom § 277 ods. 5 Trestného poriadku dospel odvolací súd k záveru, že nedošlo k porušeniu práva obvineného na zákonného sudcu, nakoľko obvinený súhlasil s pokračovaním v hlavnom pojednávaní dňa 7. septembra 2018 (kedy bol senát v inom zložení, než ako následne konal od 2. októbra 2018); navyše na hlavnom pojednávaní konanom 7. septembra 2018 nedošlo k pokračovaniu v hlavnom pojednávaní a takisto ani nebolo prístupné k vykonávaniu dokazovania pre neprítomnosť prísediacej Mgr. Szákalovej. Ak teda senát konal hoci v inom zložení od 2. októbra 2018 ako v zložení zo 7. septembra 2018, nedošlo k porušeniu zákona. Ak by mal obvinený výhrady proti prísediacim Pékovi a Blažičkovej, nič mu nebránilo v tom, aby na dotknutom hlavnom pojednávaní vzniesol námietku zaujatosti, k čomu však vôbec nedošlo. K tomu obvinený naopak uviedol, že zo zápisnice o hlavnom pojednávaní z 2. októbra 2018 nevyplýva, že by obvinený udelil súhlas so zmenou v zložení senátu ohľadne 2 (dvoch) prísediacich, a síce Mikuláša Péka a Ireny Blažičkovej, nakoľko súhlasil len so zmenou senátu na hlavnom pojednávaní konanom 7. septembra 2018, ktorý bol v inom zložení a to: predseda senátu JUDr. Pavol Juhás a prísediaci Ida Henkelová a Mgr. Alexandra Szákalová. Procesný prostriedok námietky zaujatosti vo vzťahu ku konkrétnemu sudcovi alebo prísediacemu je predsa iný právny inštitút ako právo na zákonného sudcu. Ustanovenie § 277 ods. 5 posledná veta Trestného poriadku jasne ustanovuje, že ak došlo k zmene osoby samosudcu, alebo sa zmenilo zloženie senátu, musí sa hlavné pojednávanie vykonať znova; to neplatí, ak so zmenou samosudcu alebo zmenou v zložení senátu obžalovaný súhlasí. S poukazom na vyššie vyjadrené je však nepochybné, že 2. októbra 2018 došlo k zmene zloženia senátu oproti zložení senátu k 7. septembru 2018 a že obvinený žiaden súhlas k takejto zmene nikdy neudelil. Navyše sa odvolací súd vôbec nezaoberal nezákonným zložením senátu pred konaním hlavného pojednávaní dňa 7. septembra 2018 z ktorého je úplne zrejmé, že v dotknutom trestnom konaní pred súdom prvého stupňa došlo k porušeniu práva obvineného na zákonného sudcu a teda, že senát konal v nezákonnom zložení aj pred hlavným pojednávaním dňa 7. septembra 2018. Takúto nezákonnosť navyše nemôže konvalidovať ani prípadný dodatočný súhlas obvineného podľa § 277 ods. 5 Trestného poriadku. Ako už bolo konštatované Najvyšším súdom Slovenskej republiky v rozsudku, sp. zn. 3Tdo/23/2013 zo 16. októbra 2013, zákonnými sudcami sa stávajú už prísediaci určení predsedom senátu pri rozhodovaní o väzbe obvineného po podaní obžaloby na verejnom zasadnutí a týchto nie je možné následne meniť pre hlavné pojednávanie. V prípade obvineného však došlo k porušeniu

zákonného zloženia senátu nielen v čase konania dotknutého neverejného zasadnutia, ale rovnako tak aj počas konania hlavného pojednávania vo vyššie uvádzaných termínoch, keď sa prísediaci menili bez akéhokoľvek súhlasu obvineného. Vzhľadom na vyššie uvedené má obvinený za to, že počas hlavného pojednávania došlo k viacerým zmenám v zložení senátu bez toho, aby s ňou súhlasil, čím súd prvého stupňa vec prejednal a rozhodol v nezákonnom zložení. Nakoľko túto vadu neodstránil ani odvolací súd v konaní o odvolaní postupom podľa § 316 ods. 3 písm. a) Trestného poriadku má obvinený za to, že došlo k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku.

S poukazom na uvedené obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol na podklade dovolania podaného obvineným tak, že

- rozsudkom podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vysloví, že rozsudkom Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 3To/29/2019 z 18. júna 2019 a konaním, ktoré mu predchádzalo bol z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku porušený zákon v neprospech obvineného C. K.,
- podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zruší rozsudok Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 3To/29/2019 z 18. júna 2019 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Bratislava II, sp. zn. 5T/29/2017 zo 4. februára 2019 pričom
- podľa § 388 ods. 1 vráti vec Okresného súdu Bratislava II na nové prejednanie a rozhodnutie.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Bratislava II (ďalej len „prokurátor“). V podanom písomnom vyjadrení len v stručnosti skonštatoval, že dôvod dovolania označený obvineným nepovažuje za preukázaný, pričom poukázal na podľa jeho názoru rozsiahle odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu, ktorý rovnako posudzoval otázku, či súd prvého stupňa konal a rozhodol v zákonnom zložení. Prokurátor takisto ako odvolací súd poznamenal, že zmenou členov senátu súdu prvého stupňa nedošlo k porušeniu zákona, resp. akéhokoľvek práva v neprospech obvineného. Ak potom obvinený podané dovolanie odôvodňuje rovnako s poukazom na údajné porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov, uvedené nijak bližšie nezdôvodňuje.

S poukazom na uvedené prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného odmietol ako nedôvodné.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako dovolací súd po zistení, že nie sú dané žiadne zákonné dôvody pre odmietnutie dovolania, prerokoval dovolanie na verejnom zasadnutí (§ 392 Trestného poriadku) a v zmysle § 384 ods. 1 Trestného poriadku preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť výroku napadnutého rozhodnutia, proti ktorému dovolateľ podal dovolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré predchádzalo rozhodnutiu a zistil, že dovolanie obvineného je s poukazom na § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku dôvodné, a to riadiac sa nasledovným:

Podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak súd rozhodol v nezákonnom zložení.

Nezákonným zložením je v zmysle predmetného ustanovenia napríklad nasledujúci demonštratívny výpočet procesne neprípustných situácií: namiesto senátu rozhodol samosudca, senát rozhodne v neúplnom zložení, alebo ak prísediacemu uplynulo funkčné obdobie. Nezákonným zložením súdu je takisto aj prípad účasti sudcu na rozhodovaní v senáte, ak je tento sudca zo zákona vylúčený alebo bol z rozhodovania vylúčený.

Nezákonne zloženým súdom sa teda v nadväznosti na vyššie uvedené rozumie súd, ktorý je obsadený v rozpore s ustanoveniami určujúcimi zloženie súdneho orgánu, ktorý má vec prejednať a rozhodnúť.

V tejto súvislosti je potrebné akcentovať obsah čl. 48 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.

Účelom práva priznaného podľa článku Ústavy Slovenskej republiky uvedeného v predchádzajúcom odseku je zabezpečiť občanovi, aby ochranu jeho právam poskytol sudca ako predstaviteľ tej zložky súdnej moci, ktorá má právomoc o veci konať a aby ochranu práva v rámci súdnej moci poskytol sudca zo súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný (II. ÚS 87/2001). Zároveň podľa § 3 ods. 1 veta prvá a druhá zákona č. 385/200 Z. z. o sudcoch a prísediacich (ďalej len „zákon o sudcoch“) sudca rozhoduje v senáte alebo ako jediný sudca, ak tak ustanovuje zákon. Zákon ustanovuje, kedy sa na rozhodovaní senátov zúčastňuje aj prísediaci.

Napokon podľa § 3 ods. 2 naposledy uvedeného zákona sudcovia a prísediaci sú pri rozhodovaní rovní.

Rozdiely v právnom postavení sudcov a prísediacich teda prirodzene existujú. Označený rozdiel však nie je relevantný z hľadiska rozsahu a intenzity ochrany priznanej podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Inak povedané, právo na zákonného sudcu sa priznáva bez rozdielu medzi sudcom a prísediacimi súdu z radov občanov, nakoľko tak sudcovia, ako aj prísediaci vykonávajú v súlade s platným právnym poriadkom Slovenskej republiky a v jej mene súdnu moc, pričom Slovenská republika ručí za to, že súdna moc je uvedenými subjektmi vykonávaná v súlade s právnym poriadkom. Stručne vzaté uvedené vyjadruje záver, že Slovenská republika napokon znáša zodpovednosť za to, ak sudca alebo prísediaci pri výkone súdnej moci porušia Ústavu Slovenskej republiky, alebo iné právne predpisy nižšej právnej sily.

Ústavný súd pritom už v skoršej judikatúre odmietol taký výklad, podľa ktorého by právo na zákonného sudcu zahŕňalo výlučne právo na jedného zo sudcov senátu, ktorému vec bola pridelená. Logickým výkladom možno dospieť k tomu, že právo priznané čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky nie je možné vnímať izolovane ako právo na „zákonného predsedu senátu“; naopak v takomto prípade je potrebné pojem senát vnímať ako súdne teleso zložené tak zo sudcu, ako aj členov senátu (prísediacich), čiže extenzívne. Zákonným sudcom je v kontexte uvedeného každý sudca a prísediaci pridelený do konkrétneho senátu. Člen príslušného senátu je zákoným sudcom strany konania bez ohľadu na to, či je predsedom senátu alebo sudcom spravodajcom - ostatní členovia senátu sa totiž na výsledky štúdia spisu sudcom spravodajcom, resp. predsedom senátu v tzv. senátnych veciach podľa § 237 ods. 3 písm. c) Trestného poriadku s poukazom na § 14 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch (primerane III. ÚS 212/2011 a III. ÚS 31/2001).

K zmene v zložení senátov vo veciach už pridelených na prerokovanie a rozhodnutie by malo s poukazom na vyššie vyjadrené dochádzať len výnimočne a výlučne na základe zákona. Zákoným sudcom sa totiž stáva sudca, ktorému bola vec pridelená na rozhodnutie; odňať vec jednému sudcovi a prideliť ju inému sudcovi možno iba zákonom ustanoveným postupom po splnení zákonom určených podmienok na odňatie veci. Takýmto permissívnym ustanovením je v kontexte trestnej veci obvineného tvoriacej predmet dovolacieho prieskumu § 277 ods. 5 veta tretia Trestného poriadku.

Podľa § 277 ods. 5 veta tretia Trestného poriadku, ak došlo k zmene samosudcu alebo sa zmenilo zloženie senátu, musí sa hlavné pojednávanie vykonať znova; to neplatí, ak so zmenou samosudcu alebo zmenou v zložení senátu obžalovaný súhlasí.

Zmena v zložení senátu sa môže týkať prísediaceho alebo aj predsedu senátu. „Zmenou“ v uvedenom zmysle slova je aj zmena samosudcu. Aj v takomto prípade na základe súhlasu obžalovaného sa pripúšťa možnosť pokračovať v hlavnom pojednávaní. Iná výmena sudcu spravidla nepredstavuje zmenu v osobe sudcu, predsedu senátu alebo prísediaceho takú zmenu, ktorá by bola súladná so zákonom a Ústavou Slovenskej republiky.

Najvyšší súd po preskúmaní obsahu spisu s poukazom na obvineným namietaný procesný postup súdu prvého stupňa v spojení s argumentáciou odvolacieho súdu zistil, že po podaní obžaloby 24. februára 2017 vec napadla do senátu 5T súdu prvého stupňa (č. l. 1323 spisu), ktorý prioritne rozhodoval 15. marca 2017 o ponechaní obvineného vo väzbe po podaní obžaloby podľa § 238 ods. 3 Trestného poriadku a to v zložení: JUDr. Vladimír Buchvald - predseda senátu a prísediaci Ľudovít Šindelár a Irena

Blažíčková (vid'. zápisnica o neverejnom zasadnutí na č. l. 1329 a nasl. spisu). Následne je však zrejmé, že pre účely konania hlavného pojednávania, a to prvom termíne jeho konania po podaní obžaloby určenom na 27. júna 2017 predseda senátu upovedomil v úprave z 24. apríla 2017 na č. l. 1355 ako prísediacich Idu Henkelovú a Mgr. Alexandru Szakálovú, pričom v tomto zložení následne súd prvého stupňa konal tak 27. júna 2017 (vid'. zápisnica o hlavnom pojednávani na č. l. 1401 a nasl. spisu), ako aj 24. augusta 2017 (č. l. 1413 a nasl. spisu). Výnimkou je konanie neverejného zasadnutia dňa 4. októbra 2017 na podklade žiadosti obvineného o prepustenie z väzby na slobodu, kde pre ospravedlnenie prísediacej Idy Henkelovej túto zastupovala PhDr. Katarína Nádaská, PhD. (č. l. 1430 a nasl. spisu).

Následne súd prvého stupňa znovu 20. októbra 2017 a 24. novembra 2017, ako aj 23. januára 2018 pokračoval v odročenom hlavnom pojednávani v zložení predseda senátu: JUDr. Vladimír Buchvald a prísediaci: Ida Henkelová a Mgr. Alexandra Szakálová (č. l. 1450 a nasl., č. l. 1459, resp. 1524 spisu). Uvedené sa periodicky opakovalo až do 2. augusta 2018, keď v zmysle potvrdenia v spojení s úradným záznamom z toho istého dňa došlo v zmysle Dodatku č. 7 k Rozvrhupráce Okresného súdu Bratislava II na rok 2018 z 31. júla 2018 s účinnosťou od 1. augusta 2018 k prerozdeleniu zostávajúcej trestnej agendy JUDr. Vladimíra Buchvalda, z dôvodu jeho odchodu do dôchodku novému zákonnému sudcovi, a to JUDr. Pavlovi Juhásovi (č. l. 1686 a nasl. spisu). V dôsledku uvedeného bol obvinený pripisom zo 6. augusta 2018 vyzvaný aby uviedol, či v zmysle § 277 ods. 5 Trestného poriadku súhlasí s uvedenou zmenou v zložení senátu alebo či žiada, aby sa hlavné pojednávani konalo znovu (č. l. 1688 spisu).

Následne určil predseda senátu (JUDr. Pavol Juhás) termín hlavného pojednávania, ktoré sa konalo 7. septembra 2019 za účasti prísediacej Idy Henkelovej, pričom zostávajúca členka senátu - prísediaca Mgr. Alexandra Szakálová nebola na dotknutom procesnom úkone prítomná. Zo zápisnice o hlavnom pojednávani z označeného dňa je zrejmé, že obvinený po poučení predsedom senátu v zmysle § 277 ods. 5 Trestného poriadku vyhlásil, že „súhlasím so zmenou senátu a žiadam, aby sa v súdnom procese pokračovalo" (č. l. 1696 spisu).

Pri pokračovaní v hlavnom pojednávani konanom v termínoch 2. októbra 2018, 7. novembra 2018, 17. decembra 2018, 11. januára 2019 a 4. februára 2019 však konal súd prvého stupňa vo výlučnom a už nemeniacom sa zložení: JUDr. Pavol Juhás - predseda senátu a prísediaci: Irena Blažíčková a Mikuláš Pék.

Najvyšší súd musí v tejto súvislosti skonštatovať, že obvinený v podanom dovolaní uvádza úplne výstižný chronologický priebeh jednotlivých procesných úkonov - konania hlavného pojednávania v tam označených termínoch, pričom rovnako tak sú ním uvádzané skutočnosti v súlade so zisteniami najvyššieho súdu a majú oporu v obsahu spisu tak, ako je podrobne rozvinuté vyššie.

V nadväznosti na uvedené podrobil najvyšší súd dovolaciemu prieskumu odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu, ktorý sa totožnou argumentáciou obvineného zaoberal už v odvolacom konaní so záverom, že k porušeniu práva obvineného na zákonné zloženie senátu nedošlo.

V tejto súvislosti najvyšší súd pre prehľadnosť doslova cituje relevantnú pasáž odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu:

„Pre úplnosť odvolací súd sumarizuje, že dňa 24. februára 2017 napadla vec do senátu 5T predsedovi senátu JUDr. Vladimírovi Buchvaldovi. Tento konal vo veci na hlavnom pojednávani s prísediacimi Idou Henkelovou a Mgr. Alexandrou Szakálovou. Na hlavné pojednávani dňa 23. februára 2018 sa neustanovila prísediaca Mgr. Alexandra Szakálová, namiesto nej bola prítomná prísediaca Ing. Vlasta Barátová, avšak toto hlavné pojednávani bolo odročené pre neprítomnosť svedkov a súd prvého stupňa nevykonal žiadne dôkazy. Následne opäť súd vykonával hlavné pojednávani v senáte zložennom z predsedu JUDr. Vladimíra Buchvalda a prísediacich Idy Henkelovej a Mgr. Alexandry Szakálovej, naposledy v uvedenom zložení konal senát dňa 18. júla 2018. Dňa 1. augusta 2018 došlo Dodatkom č. 7 k Rozvrhu práce Okresného súdu Bratislava II na rok 2018 k zmene v osobe predsedu senátu, vec bola pridelená predsedovi senátu JUDr. Pavlovi Juhásovi. Tento písomne vyzval obžalovaného k vyjadreniu,

či vzhľadom na zmenu v zložení senátu žiada, aby sa hlavné pojednávanie uskutočnilo znova, alebo či so zmenou v zložení senátu súhlasí. Vzhľadom na skutočnosť, že obžalovaný sám ani prostredníctvom svojich obhajcov na písomnú výzvu predsedu senátu nereagoval, predseda senátu na hlavnom pojednávaní konanom dňa 7. septembra 2018, kedy bola prítomná prísediaca Ida Henkelová, avšak prísediaca Ing. Alexandra Szákalová sa nedostavila, opäť položil obžalovanému totožnú otázku, t. j. či vzhľadom na zmenu v zložení senátu obžalovaný žiada, aby sa hlavné pojednávanie vykonalo znova. Obžalovaný odpovedal, že súhlasí so zmenou senátu a žiada, aby sa v súdnom procese pokračovalo. Toto hlavné pojednávanie bolo bez uvedenia dôvodu v zápisnici hlavnom pojednávaní odročené. Následne sa uskutočnilo hlavné pojednávanie dňa 2. októbra 2018, kedy súd konal v senáte zloženom z predsedu JUDr. Pavla Juhása a prísediacich Mikuláša Péka a Ireny Blažičkovej. Bez vykonávania dokazovania bolo hlavné pojednávanie pre neprítomnosť svedkov odročené. Obžalovaný ani jeho traja prítomní obhajcovia na nových prísediacich žiadnym spôsobom nereagovali. Počnúc dňom 11. januára 2019 až do vyhlásenia napadnutého rozsudku dňa 4. februára 2019 súd prvého stupňa konal a vykonával dokazovanie naposledy uvedenom zložení senátu bez toho, aby boli vznesené akékoľvek námietky vo vzťahu k zloženiu senátu.

Odvolací súd posudzoval otázku, či súd prvého stupňa konal a rozhodol v zákonom zložení nielen na podklade gramatického výkladu citovaného ustanovenia § 277 ods. 5 Trestného poriadku, ale aj využitím teleologického výkladu. Účelom citovaného ustanovenia je zaručenie práva obžalovaného rozhodnúť sa, či za situácie, kedy pôvodný senát už nemôže pokračovať v hlavnom pojednávaní a rozhodnúť vo veci, treba vykonať hlavné pojednávanie odznova alebo nie. Toto zákonné ustanovenie nespĺňa podmienku obžalovaného na výber konkrétnych členov senátu, ani na podmieňovanie súhlasu možnosťou výberu prísediacich z jeho strany, rovnako ako je tomu na počiatku konania pred súdom. V zmysle účelu ustanovenia § 277 ods. 5 Trestného poriadku odvolací súd zaujal stanovisko, že ak obžalovaný vysloví súhlas s pokračovaním v hlavnom pojednávaní, jeho ďalšia možnosť ovplyvniť konkrétne zloženie senátu pokračujúceho v hlavnom pojednávaní nemá oporu v právnych predpisoch, s výnimkou inštitútu námietky zaujatosti, ktorá však musí spĺňať zákonom vyžadované obsahové náležitosti. Obžalovaný teda nevyslovuje súhlas s novým zložením senátu, ale udeľuje súhlas s pokračovaním v hlavnom pojednávaní a s jeho nevykonaním odznova. V tomto smere je potom irelevantné, že na hlavnom pojednávaní konanom dňa 7. septembra 2018, kedy okrem predsedu senátu bola prítomná len prísediaca Ida Henkelová, nebol obžalovaný oboznámený s tým, že v hlavnom pojednávaní sa bude pokračovať v senáte zloženom z predsedu JUDr. Pavla Juhása a prísediacich Mikuláša Péka a Ireny Blažičkovej, nakoľko dňa 7. septembra 2018 sa nevykonávalo dokazovanie, teda nedošlo v tejto fáze pokračovaniu v hlavnom pojednávaní. V zmysle uvedených skutočností odvolací súd dospel k záveru, že nedošlo k porušeniu zákona, pretože k pokračovaniu v hlavnom pojednávaní po zmene v zložení senátu došlo so súhlasom obžalovaného. Marginálne odvolací súd konštatuje, že ak by obžalovaný mal osobné výhrady voči prísediacim Mikulášovi Pékovi a Irene Blažičkovej, nič mu nebránilo vzniesť na hlavnom pojednávaní konanom dňa 2. októbra 2018 námietku zaujatosti. K uvedenému však nedošlo."

Najvyšší súd musí však konštatovať, že výklad § 277 ods. 5 Trestného poriadku tak, ako je prezentovaný odvolacím súdom, je zjednodušene povedané len polovičnou pravdou.

Odvolací súd totiž v podstate vyslovil taký právny názor, že úplné naplnenie naposledy označeného ustanovenia Trestného poriadku je podmienené povinnosťou obvineného „zostať bdely" vo vzťahu k jeho procesným právam garantovaným tak Trestným poriadkom, ako aj Ústavou Slovenskej republiky a v prípade porušenia týchto garancií tým - ktorým súdom je následne povinný vzniesť námietku zaujatosti; v opačnom prípade sa v prípade odsúhlasenia zmeny v osobe predsedu senátu tak, ako je tomu v kontexte trestnej veci obvineného tvoriacej predmet prieskumu dovolacím súdom efektívne pripraví o možnosť prejednávania jeho trestnej veci zákonným súdnym telesom, ergo zákonne zloženým senátom.

Najvyšší súd však musí v prvom rade odvolaciemu súdu pripomenúť, že povinnosťou súdu je dodržiavať zákon. Túto povinnosť nemožno v žiadnom prípade preniesť na osobu, proti ktorej je vedené trestné konanie a de facto tak prípadné porušenie tejto povinnosti súdom prvého stupňa tak, ako je tomu v posudzovanej veci, zhojiť s poukazom na údajnú procesnú nečinnosť obvineného. Inak povedané,

odvolací súd použil latinskú axiómu „tacet, consentire videntur“ (mlčí, zdá sa, že súhlasí). Pravdou je však presný opak - qui tacet, consentire non videtur - kto mlčí, nemožno predpokladať, že súhlasí.

Najvyšší súd je naopak toho názoru, že § 277 ods. 5 veta tretia Trestného poriadku v sebe poníma dva nepochybne vzájomne závislé a imanentne súvisiace predpoklady. Obvinený predovšetkým v prvom kroku odsúhlasí zmenu senátu, ktorý sa v posudzovanej veci týka nielen osoby jeho predsedu, ale vo svetle vyššie vyjadrenej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky v extenzívnom zmysle všetkých jeho členov ako celku, teda i prísediacich. Prirodzeným dôsledkom udelenia súhlasu so zmenou senátu (a nielen výlučne osoby predsedu senátu, ako to napokon správne formuloval predseda senátu v upovedomení adresovanom obvinenému na č. l. 1688 spisu) je následne možnosť pokračovania v hlavnom pojednávaní bez toho, aby mal súd povinnosť vykonať hlavné pojednávanie odznovu. Prioritu má teda odsúhlasenie zmeny senátu, pričom tak osoba predsedu senátu, ako aj prísediacich predstavujú obrazne povedané spojené nádoby.

Postup podľa § 277 ods. 5 tretia veta Trestného poriadku - pokračovanie v odročenom hlavnom pojednávaní v inom zložení senátu (v predmetnej veci) je dôsledkom súhlasu obvineného so zmenou v zložení senátu a tak možnosťou použiteľnou len vtedy, ak obvinený takýto súhlas udelil. Súhlas obvineného so zmenou v zložení senátu nemožno vykladať pro futuro tak, že obvinený súhlasil s pokračovaním v odročenom hlavnom pojednávaní v akomkoľvek, podľa ľubovôle predsedu senátu, zložení senáte.

Podľa § 2 ods. 18 Trestného poriadku - zásada ústnosti, konanie pred súdom je ústne, výnimky ustanovuje tento zákon. Dokazovanie riadi súd, ktorý však výsluch obžalovaného, svedkov, poškodeného a znalcov spravídla ponecháva stranám, najprv tej, ktorá dôkaz navrhla či obstarala.

Podľa § 2 ods. 19 Trestného poriadku - zásada bezprostrednosti, pri rozhodovaní na hlavnom pojednávaní, na verejnom zasadnutí alebo na neverejnom zasadnutí smie súd prihliadnuť len na tie dôkazy, ktoré boli v tomto konaní vykonané, ak zákon neustanovuje inak.

Tieto dve zásady procesného práva sa týkajú procesného postupu súdu pri dokazovaní, navzájom úzko súvisia a vyvodzujú sa z nich spoločné závery. Základnou úlohou zásady bezprostrednosti a ústnosti je, že súd (v tomto prípade senát) môže rozhodnúť len na základe tých dôkazov, ktoré boli pred súdom vykonané, teda súd preveril dôkazy vlastnými zmyslami. Z uvedených zásad vyplývajú dve významné procesné pravidlá, ktoré zabezpečujú správnosť rozhodovania, a to:

- pravidlo nezmeniteľnosti zloženia súdu, čiže na rozhodovaní sa môže zúčastniť len ten sudca, ktorý sa na súdnom konaní zúčastnil od začiatku do konca, t. j. na celom dokazovaní (s výnimkou ak obvinený súhlasí so zmenou); Na dodržanie tohto pravidla, najmä ak sa predpokladá že pojednávanie bude trvať dlhšie, slúži ustanovenie § 246 Trestného poriadku o náhradnom sudcovi,

- pravidlo neprerušiteľnosti súdneho konania - súd má rozhodovať na základe bezprostredného dojmu, najmä dôkazov pred ním vykonaných, ako aj záverečných rečí.

Pravidlo nezmeniteľnosti zloženia súdu je odrazom obsahu siedmeho oddielu Ústavy Slovenskej republiky o práve na súdnu a inú právnu ochranu, ako aj zásady riadneho zákonného procesu podľa § 2 ods. 1 Trestného poriadku, z ktorých pre konanie pred súdom vyplýva okrem iného povinnosť, aby konanie na súde prvého stupňa bolo vykonané riadne obsadeným súdom. V zmysle zákona o súdoch sa v prípade senátneho rozhodovania považuje za riadne obsadený taký súd, ktorý je zložený z riadne zvolených a ustanovených sudcov a prísediacich (primerane R 2/2001-I).

V tejto súvislosti potom obvinený správne poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3Tdo/23/2013 zo 16. októbra 2013, v ktorom najvyšší súd zreteľne prezentoval právny názor, že zákonnými sudcami sa stávajú už prísediaci určení predsedom senátu pri rozhodovaní o väzbe obvineného po podaní obžaloby na neverejnom zasadnutí a týchto nie je možné následne meniť

pre hlavné pojednávanie.

Podľa rozhodnutia ESLP vo veci P. K. proti Fínsku z 9. júla 2002, č. 37442/97 je pritom takisto potrebné vziať od úvahy, či zmena v zložení senátu zakladá porušenie čl. 6 Dohovoru, pričom (samozrejme s prihliadnutím na osobitné okolnosti prípad) je podstatným okrem iného ten ukazovateľ, či došlo k zmene väčšiny členov senátu, resp. k zmene samosudcu. V posudzovanom prípade však došlo k zmene dvoch členov senátu - prísediacich, pričom s poukazom na princíp prednosti aplikácie vnútroštátnej právnej úpravy, keď sú jej ustanovenia pre obvineného priaznivejšie a obsahujú v sebe bohatšie procesné záruky vo vzťahu k práva obvineného na spravodlivý proces je nepochybné, že v posudzovanej trestnej veci šlo o zmenu, ktorá je bez rozumnej pochybnosti spôsobilá porušiť Ústavou garantované právo obžalovaných na spravodlivý proces podľa čl. 46 Ústavy, resp. právo na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Najvyšší súd konštatuje, že platný a účinný Trestný poriadok v zmysle vyššie prijatého výkladu obsahuje nepochybne vyššiu mieru procesných záruk práva obvineného na spravodlivý proces vo vzťahu k prípadnej zmene zloženia senátu, pričom so súčasným poukazom na konkrétne okolnosti prípadu tak, ako sú tieto podrobne rozvedené vyššie je tento záver najvyššieho súdu o to principiálnejšieho významu.

Ak by najvyšší súd odobril výklad odvolacieho súdu, v podstate by tým posvätil možnosť takej hypotetickej situácie, že na prvom hlavnom pojednávaní po zmene osoby predsedu senátu, kde obvinený vidí určité zloženie senátu (a s ktorým vysloví súhlas) by bolo pri pokračovaní v hlavnom pojednávaní (bez ohľadu na množstvo termínov jeho konania) možné následne meniť osoby prísediacich prakticky podľa ľubovôle predsedu senátu. V tejto súvislosti by však nemala žiaden význam zásada ústnosti a bezprostrednosti trestného konania tak, ako je táto upravená v § 2 ods. 18 a 19 Trestného poriadku. Rovnako tak je bez relevancie, či sa na dotknutom hlavnom pojednávaní za účasti jednej z „pôvodných“ prísediacich vykonávalo, alebo nevykonávalo dokazovanie a či toto bolo odročené.

Povinnosťou súdu prvého stupňa bolo v ďalšom postupovať tak, aby bolo súhlasu obvineným podľa § 277 ods. 5 veta tretia Trestného poriadku dané zadosť, inak povedané, prejednať vec v tom zložení senátu, vo vzťahu ku ktorému obvinený na hlavnom pojednávaní osobným prejavom vôle do zápisnice o hlavnom pojednávaní vyslovil súhlas so zmenou senátu, ktorého zmenené zloženie obvinený doslova videl na vlastné oči. Význam udeleného súhlasu nie je možné vykladať aj pro futuro tak, že obvinený v podstate súhlasí s akoukoľvek ďalšou zmenou v zložení senátu, pretože už raz dotknutý súhlas podľa § 277 ods. 5 veta tretia Trestného poriadku udelil a tento sa vzťahuje aj na ďalšie prípadné zmeny v zložení senátu (teda ex post aj na iných prísediacich, ktorí pri pôvodnom udelení súhlasu vôbec neboli prítomní a zúčastňovali sa hlavného pojednávania konaného v nadchádzajúce termíny hlavných pojednávani tak, ako je podrobne uvedené vyššie).

Na dôvažok najvyšší súd poznamenáva, že k porušeniu vyššie vymedzených procesných pravidiel upravujúcich zloženie senátu a s tým bezprostredne súvisiace právo obvineného na zákonného sudcu došlo už dňa 4. októbra 2017 (pozn.: tu sa jednalo o neverejnú zasadnutie, čo je s poukazom na vyššie vyjadrené práve situáciou predpokladanou obvineným označeným rozsudkom najvyššieho súdu, sp. zn. 3Tdo/23/2013 zo 16. októbra 2013), kde senát konal v inom zložení: predseda senátu JUDr. Vladimír Buchvald a prísediaci Mgr. Alexandra Szákalová a PhDr. Katarína Nádaská, resp. dňa 23. februára 2018, kde senát takisto konal bez toho, aby uvedená zmena našla zo strany súdu akékoľvek procesné vyjadrenie, v inom zložení: predseda senátu JUDr. Vladimír Buchvald a prísediaci Ida Henkelová a Ing. Vlasta Barátová.

Najvyšší súd preto so zreteľom na uvedené zistenia podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil vo výroku tohto rozsudku uvedené porušenie zákona v neprospech obvineného C. K., podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil rozsudok Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 3To/29/2019 z 18. júna 2019 a rozsudok Okresného súdu Bratislava II, sp. zn. 5T/29/2017 zo 4. februára 2019 ako aj chybné konanie, ktoré im predchádzalo zrušil aj všetky ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a podľa § 388 ods. 1 Trestného

poriadku prikázal Okresnému súdu Bratislava II, aby vec v potrebnom rozsahu opätovne prerokoval a rozhodol.

Pri opätovnom prerokovaní a rozhodnutí bude potrebné, aby sa okresný súd dôsledne riadil vyššie vyjadreným právnym názorom najvyššieho súdu vo vzťahu k zákonnému zloženiu senátu a rešpektoval tak princíp nezmeniteľnosti senátu, pričom ak k takejto zmene dôjde Trestným poriadkom predpokladaným spôsobom, bude okresný súd povinný takisto dôsledne aplikovať § 277 ods. 5 Trestného poriadku a to v zmysle skôr podrobne citovaného výkladu dotknutého ustanovenia tak, ako najvyšší súd konštatoval vyššie.

S ohľadom na uvedené bude okresný súd povinný vykonať hlavné pojednávanie znova od začiatku.

+ + +

Podľa § 380 ods. 2 Trestného poriadku, ak sa na obvinenom vykonáva trest odňatia slobody, uložený mu pôvodným rozsudkom a dovolací súd na dovolanie výrok o tomto treste zruší, rozhodne súčasne o väzbe.

Nakoľko obvinený C. K. v súčasnosti vykonáva trest odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 3To/29/2019 z 18. júna 2019, a dovolací súd v konaní o dovolaní predmetné rozhodnutie krajského súdu zrušil, podľa § 380 ods. 2 Trestného poriadku bolo potrebné rozhodnúť súčasne o väzbe.

Podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil.

Dôvod preventívnej väzby (§ 71 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku) je daný vtedy, ak z konania obvineného alebo z ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že:

„bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil“.

Účelom tejto väzby je chrániť spoločnosť pred tým, aby obvinený:

- a) pokračoval v trestnej činnosti, alebo
  - b) dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo
  - c) vykoná trestný čin, ktorý pripravoval, alebo
  - d) vykoná trestný čin, ktorým hrozil,
- a tak zabrániť škodlivým dôsledkom, ktoré by uskutočnením zámeru obvineného mohli nastať.

Pokračovaním v trestnej činnosti sa rozumie nielen opakovanie toho istého trestného činu, ale aj spáchanie trestného činu tej istej povahy (§ 122 ods. 9 Trestného zákona) - násilnej, majetkovej a podobne.

Existencia väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je u obvineného daná najmä charakterom, spôsobom a rozsahom trestnej činnosti, ktorá sa obvinenému kladie za vinu. U obvineného ide o osobu, ktorá už v minulosti bola dosiaľ súdne trestaná celkovo 3 (tri) krát za drogovú trestnú činnosť, avšak vo všetkých prípadoch sa naňho hľadí, akoby nebol odsúdený. Je však potrebné zdôrazniť, že obvinený bol rozsudkom Okresného súdu v Břeclavi, sp. zn. 21T/3/2015 z 19. januára 2015, právoplatného 10. februára 2015 uznaný za vinného zo spáchania trestného činu marenia spravodlivosti, krivého obvinenia a krivej prisahy, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 6 (šesť) mesiacov, výkon ktorého mu bol podmienčne odložený na skúšobnú dobu v dĺžke 18

(osemnásť) mesiacov. Rovnako tak treba zdôrazniť, že obvinený sa dopustil dokopy 18 (osemnástich) priestupkov proti bezpečnosti a plynulosti trestnej premávky. Tieto skutočnosti dokumentujú pomerne výraznú spoločenskú neprispôsobilosť obvineného a jeho pohľadový postoj k normám a pravidlám nielen slušného správania, ale aj k základným hodnotám chráneným Trestným zákonom, z čoho vyplýva, že osobu obvineného charakterizujú ako osobu náchylnú k protispoločenskej i protizákonnej činnosti. Preto aj s ohľadom na osobu obvineného C. K. hrozí vysoké riziko, že v prípade jeho nevzatia do väzby by mohol pokračovať v páchaní trestnej činnosti. Z uvedených dôvodov má súd za to, že u obvineného je dôvodná obava, že bude pokračovať v páchaní trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval, alebo ktorým hrozil, a preto dovolací súd rozhodol tak, ako je to uvedené vo výroku II. tohto rozsudku.

Najvyšší súd zároveň skúmal, či by väzbu obvineného nebolo možné nahradiť dohľadom probačného a mediačného úradníka podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Podľa § 80 ods. 2 tretia veta Trestného poriadku, ak je obvinený stíhaný pre obzvlášť závažný zločin, je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 2 písm. a/ až c/ alebo e/, alebo obvinený bol vzatý do väzby podľa odseku 3 alebo podľa § 81 ods. 4, možno záruku alebo sľub prijať alebo uložiť dohľad, len ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu.

Z citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že procesné prostriedky, ktorými možno nahradiť väzbu, možno v prípade stíhania páchatel'a obzvlášť závažného zločinu použiť len vtedy, ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu.

Podľa názoru najvyššieho súdu znenie Trestného poriadku, v rámci ktorého je prípustné nahradiť väzbu pri obzvlášť závažnom zločine len v prípade existencie výnimočných okolností prípadu, je súladné s čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“), podľa ktorého každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze, sp. zn. I. ÚS 100/04 z 8. októbra 2004 vysvetlil, že pokiaľ ide o výklad samotného pojmu „záruka“ v zmysle čl. 5 ods. 3 Dohovoru, treba z doterajšej judikatúry vyvodiť, že má autonómny obsah, ktorý je nezávislý od terminológie používanej vo vnútroštátnom práve. Zárukou treba rozumieť akýkoľvek prostriedok prípustný podľa vnútroštátneho práva, ktorý je miernejší ako obmedzenie osobnej slobody.

Podmienka zisťovania takýchto výnimočných okolností na nahradenie väzby pritom aj podľa ustálenej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky sleduje legitímny cieľ a je ústavne udržateľná (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 8. septembra 2015, sp. zn. III. ÚS 431/2005).

Podmienenie použitia týchto miernejších prostriedkov nahradenia väzby výnimočnými okolnosťami prípadu v zmysle Trestného poriadku upresňuje čl. 5 ods. 3 Dohovoru na účely postupu vnútroštátnych orgánov pri rozhodovaní o väzbe tak, že zohľadňuje nielen závažnosť skutku, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie (obzvlášť závažný zločin), ale aj správanie sa obvineného, ktorý nerešpektuje dobrodenie vo forme predchádzajúceho ponechania na slobode na základe už použitých prostriedkov nahradenia väzby (§ 80 ods. 3, § 81 ods. 4 Trestného poriadku), alebo dokonca opätovne vyvolá existenciu dôvodov väzby po tom, čo bol z väzby prepustený (opätovná väzba).

Výnimočné okolnosti prípadu sa posudzujú z hľadiska pomerov páchatel'a a určitých okolností prípadu.

Pomeri páchatel'a treba rozumieť okolnosti týkajúce sa osoby páchatel'a, jeho osobných a rodinných pomerov, ktoré nesúvisia so spáchaním trestného činu a existujú v čase rozhodnutia. Pri posudzovaní osoby páchatel'a sa pozornosť venuje najmä celému jeho predchádzajúcemu životu (vek, recidíva, postoj

k spáchanému trestnému činu a pod.). V podstate sa hodnotia rodinné a osobné pomery, ktoré existujú v čase rozhodovania o väzbe (napr. zdravotný stav jeho rodiny, ktorá je na neho odkázaná, starostlivosť o početnú rodinu, tehotenstvo páchatelky a pod.). Za pomery páchatel'a možno tiež považovať viac významných skutočností, ktoré možno subsumovať do kategórie tzv. poľahčujúcich okolností, pri nedostatku tzv. priťažujúcich okolností.

Okolnosťami prípadu sú všetky skutočnosti, ktoré majú vplyv na posúdenie povahy, charakteru a závažnosti trestného činu. Okolnosti prípadu z hľadiska aplikačnej praxe, judikatúry a literatúry predstavujú okolnosti spoluurčujúce spoločenskú škodlivosť toho - ktorého trestného činu a ako také plnia v širšom slova zmysle funkciu materiálneho vyjadrenia protiprávnosti činu. Za dôležitú okolnosť pri posudzovaní tohto znaku ustálila konštantná judikatúra napríklad to, že páchatel' sa dopustil obzvlášť závažného trestného činu v afekte úzkosti a strachu vyvolaného dlhodobou partnerskou disharmóniou a chronickou konfliktnou situáciou, ktorá v podstate znížila jeho schopnosť ovládať svoje konanie (primerane Rt 111/1999).

Podmienku výnimočných okolností prípadu možno považovať za splnenú aj vtedy, keď prevažujú skutočnosti z kategórie tzv. poľahčujúcich okolností (napr. obvinený mal spáchať čin pri odvracaní útoku alebo iného nebezpečenstva, alebo konať za okolností, ktoré by za splnenia ďalších predpokladov inak vylučovali trestnosť činu - t. j. v prípadoch tzv. excesu z okolností vylučujúcich protiprávnosť činu; alebo obvinený mal spáchať čin pod vplyvom ťaživých osobných alebo rodinných pomerov, ktoré si sám nezavinil; k činu mal byť vyprovokovaný surovým násilným konaním poškodeného a pod.). V každom prípade musí ísť teda o súhrn takých skutočností, ktoré sa v danej kvalite a kvantite u stíhaného obzvlášť závažného zločinu bežne nevyskytujú a výrazne znižujú stupeň závažnosti stíhaného trestného činu. Len takéto okolnosti môžu nadobudnúť charakter výnimočných okolností prípadu.

Najvyšší súd poznamenáva, že prepustenie obvineného z väzby alebo jeho ponechanie na slobode nahradením väzby prostriedkom prípustným podľa vnútroštátneho práva, ktorý je miernejší ako obmedzenie osobnej slobody (§ 80a § 81 Trestného poriadku) a ktorý je zároveň spôsobilý zabezpečiť účel väzby, je možnosťou, ale nie právom obvinenej osoby, ktorej sloboda je alebo má byť obmedzená. Pri rozhodovaní musí súd zvažovať, či nahradenie väzby preváži nad dôvodnou obavou vyjadrenou v ustanoveniach § 71 ods. 1 písm. a) až c) Trestného poriadku.

V danom prípade najvyšší súd nezistil z predloženého spisu také okolnosti, ktoré by mohli byť považované za výnimočné v zmysle ustanovení § 80 ods. 2 tretia veta Trestného poriadku a napokon ich neuviedol ani obvinený.

Naviac s poukazom na typový charakter spáchanej trestnej činnosti, ktorá sa kladie za vinu obv. C. K., nemožno dospieť k tomu, že by prípadné nahradenie väzby označeným procesným prostriedkom náhrady väzby malo svoj praktický účel, pričom najvyšší súd má za to, že toto by sa nepochybne minulo účinku s poukazom na praktickú nemožnosť efektívneho výkonu takejto kontroly dohľadom probačného a mediačného úradníka.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.